

Administrativt staaer det vistnok i Regjeringens Magt at træffe Foranstaltninger til en mere betryggende Besættelse af Præstestald end den nuværende. Indskjærpelse, Anvendelse og Udvidelse af de ministerielle Circulairer af 1ste Mai 1848, 6te September 1856 og 23de December 1864 turde i saa Henseende være tilraadelige; men for at disse Foranstaltninger kunne blive ret virksomme, vil den lovgivende Magts Bistand gjøres Behov.

Ved at overveie, hvilke administrative eller legislative Foranstaltninger der kunne findes tilraadelige for at afhjælpe den i Rigsdagen ikke uden Tøse paaberaabte Trang til Forandringer i Folkekirkens Forhold og i Ordningen af vore kirkelige Tilstande, er jeg i det Væsentlige kommen til samme Resultat, som da jeg den 24de Mai 1854 underskrev Kirkecommissionens Betænkning i Anledning af det os forelagte Spørgsmaal, „om der ikke kunde findes Midler, hvorved man, uden at udsætte geistlige Embedsmænd for Ubillighed eller utilbørlig Frihedsindskrænkning, kunde tilveiebringe et mere virksomt Tilsyn med deres Lære og Levnet, end der nu findes“. (Commissionens til Kirkeministeriet indgivne Betænkninger og Andragender S. 59 flg.). Men de tretten Aar, som ere forløbne siden hiin Betænkning, have bekræftet, hvad i den blev ytret, at de Institutioner, som i ovennævnte Henseende maatte være hensigtsmæssige, ikke kunne finde Sted, førend Folkekirkens fremtidige Forfatning er bleven ordnet. I de henrundne tretten Aar paaminde mange kirkelige Fremtoninger om en følelig Trang til en tidsvarende Kirkeforfatning saasom Frikirkebestræbelser, Selvraadighed ved at bruge ikke authoviserede Psalmebogstillæg i Kirkerne og ikke authoviserede Katechismer i Skolerne, Klager over Præsters Ritualovertrædelser, den indre Missions vel folkekirkelige og aandelig vækkende, men ikke i Folkekirkens Organisation optagne Virksomhed m. m. Rigsdagen har ikke betragtet kirkelige Sager som blot henhørende under Regjeringens Administration, men uagtet den unegtelig er en politisk og ikke en folkekirkelig Repræsentation, har den dog gjort sin medlovgivende Myndighed gjældende ogsaa med Hensyn til Kirkens Anliggender. Uagtet man skulde synes, det var soleklart, at Grundlovens Bestemmelse: „Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov“ kan ikke opfyldes ved en Mængde uorganiske Love, hører man dog underliden Stømmer, som lyde paa, at en saadan Indfrielse af Statens Bøfte til Kirken er tilstrækkelig og forsvarlig. Desto større Opfordring have Kirkens Venner og Tjenere til inderligt at ønske og i al Underdanighed bede Regjeringen om, at Foranstaltninger maae træffes til, at Grundlovens § 75 snart, til den danske Kirkes og derved til det danske Folks sande Bedste, maa blive opfyldt. At Opfyldelsen maa foretages saaledes, at Folkekirken erholder en repræsentativ Forfatning, forekommer mig som et ved Guds Styrelse med vort Land vort Folk og vor Statsforfatning uafviseligt Tidens Arav. At den presbyteriale Forfatning hør træde i Kraft førend den synodale, saa at Menighedsraad, hvoraf Lægsfolks Synodemedlemmer skulle udvælges, have i alle Rigets Menigheder nogle Aar været i Virksomhed, førend Synoden sammenkalbes, er en af mig oftere fremsat Mening, som jeg endnu maa fastholde, idet jeg dog antager, at det ei kan opsættes nu at lade et Lovudkast udarbejde til en fuldstændig Kirkeforfatning. Forsaavidt Behandlingen af betydelige kirkelige Anliggender ei maatte kunne opsættes, indtil den repræsentative Kirkeforfatning er dannet, vilde jeg finde det saare hensigtsmæssigt, at Kirkeministeriet erholdt et raadgivende Collegium, hvis af Hans Majestæt Kongen udnævnte Medlemmer skulde være ansatte eller i hvert Fald bosiddende i Kjøbenhavn og modtage deres Plads i Collegiet som et Tillidsbureau. Dannelsen af et saadant Collegium vilde være overensstemmende med Melancthons Regel i reformatione Wittenbergensi (1545):

Præcedat in omnibus causis vera et pia cognitio, ac sint iudices non soli sacerdotes, sed etiam alii honesti et docti viri, Deum timentes ac idonei ad iudicandum, tanquam honesta membra ecclesiae etiam a laicis.

Men et saaledes sammensat, raadgivende Kirkecollegium vilde efter min Mening dog blot kunne blive en interimistisk, administrativ Foranstaltning, indtil Folkekirkens Forfatnings-